

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Králová Radka.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje

SEDIMENTÁRNÍ HORNINY

Sedimentace = usazování

Činitelé ovlivňující sedimentaci:

- gravitace
- vítr
- voda / led

Typy sedimentárních hornin:

- **1. úlomkovité** – vznik nahromaděním úlomků jiných hornin (štěrk)
- **2. organogenní** – vznik z pozůstatků organismů (vápenec)
- **3. chemogenní** – vznik krystalizací z roztoků (travertin)

Úlomkovité sedimenty:

1. Nezpevněné

- Štěrk

(vel. částic nad 2 mm, vznik činností tekoucí vody, použití - na silnice a železnice)

- **Písek**

(vel. částic 2 mm - 0,1mm, vznik činností vody nebo větru, použití - ve stavebnictví a sklářství)

- pískovna Dřenice

- **Spraš**
  - (vel. částic 0,1 – 0,001 mm, vznik činností větru, velmi dlouhý transport)
- Polabí

- **Jíl**

(vel. částic pod 0,01mm,
vznik činností vody, použití
- jako keramická hlína)

- Skalná u Chebu (kaolin)

2. Zpevněné

- **Slepenec**

(vznik stmelením štěrku, použití - stavebnictví)

- Brdy, Jeseníky

- **Pískovec**

(vznik stmelením písku, použití - sochařství)

- Provodín u České Lípy

- **Jílovec, jílovitá břidlice**

(vznik z jílu, použití - k výrobě šamotu)

- Barrandien, Drahanská vrchovina

Organogenní sedimenty:

- **Vápenec**

(kalcit, použití - jako stavební a sochařský kámen, k výrobě vápna)

- Barrandien, Český kras

- **Lignit**

(nejméně karbonizované uhlí, použití - jako palivo)

- Mydlovary, Kyjov

- **Hnědé uhlí**

(vznik karbonizací nahosemenných rostlin, použití

- jako palivo)

- Podkrušnohorské pánve

- **Černé uhlí**

(vznik karbonizací výtrusných rostlin)

- Ostrava

Další organogenní sedimenty:

- rašelina
- ropa
- zemní plyn

Chemogenní sedimenty:

- **Travertin**

(vznik vysrážením
z pramenů)

- Barrandien

- **Pěnovce**

(vznik vysrážením
v potocích)

- Český kras

- Zdroje:

Pokud není uvedeno jinak, veškerý použitý materiál je dílem autorky této prezentace.